

Kuninkaantammentien latureitin puistosuunnitelma – Vuorovaikutusraportti

31.3.2022

Vuorovaikutusraportin ovat laatineet puistosuunnitelman laadinnasta vastanneet WSP Finland Oy:stä pääsuunnittelija, maisema-arkkitehti Olli Hakala ja suunnittelija Jaakko Aho-Mantila sekä Helsingin kaupunkiympäristön toimialalta suunnitteluvastaava Tiina Saukkonen.

Sisällys

Kuninkaantammentien latureitin puistosuunnitelma – Vuorovaikutusraportti	1
1. Vuorovaikutus suunnitteluhankkeessa	1
2. Kerro kantasi kyselyssä saatu palaute	2
3. Maastokatselmus Kuninkaantammentien latulinjalla sidosryhmien kanssa	12
4. Erilliset asukas- ja luontojärjestöjen palautteet	13

1. Vuorovaikutus suunnitteluhankkeessa

Suunnitelma laadittiin vuorovaikutteisesti kaupunkiympäristön toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan asiantuntijoiden toimesta. Suunnittelun aikana järjestettiin suunnittelukokouksia ja yhteisiä maastokäyntejä. Suunnitteluun osallistuivat kaupunkiympäristön toimialalta suunnitteluvastaava Tiina Saukkonen, projektijohtaja Tomas Palmgren ja maisema-arkkitehti Milja Halmkrona sekä ympäristötarkastaja Raimo Pakarinen. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta suunnitelman laadintaan osallistuivat yksikön päällikkö Petri Angelvuo, projektipäällikkö Hannu Airola sekä tiimiesimies Mircos Kienänen.

Suunnittelun aikainen viestintä ja vuorovaikutus järjestettiin suunnitelman luonnosvaiheessa helmikuun 2022 aikana seuraavasti:

- Suunnitelmaluonnoksesta ja sen kommentointimahdollisuuksista tiedotettiin seuraavasti:
Mediatiedote ja uutinen kaupungin verkkosivuilla
  - Kaupunkiympäristön sosiaalisen median kanavat
  - Info Paloheinän majan, Pitkäkosken ulkoilumajan ja ravintola Pehtoorin ilmoitustauluilla
  - Tiedonjakopyyntö stadiluotsille, noin 15 yhdistykselle, seuralle ja kansalaisliikkeelle sekä Paloheinän hiihtoladut -facebook -ryhmään
- Suunnitelmaluonnos oli esillä Kerro Kantasi verkkopalvelussa 23.1. -13.2.2022 ajan. Kyselyssä oli tiedot ja suunnitelmaluonnokset sekä Kuninkaantammentien että Paloheinän latujen puistosuunnitelmista. Kummastakin puistosuunnitelmasta pystyi antamaan palautetta erikseen. Kuninkaantammentien latusuunnitelman luonnoksesta saatiin 925 kommenttia.
- Kuninkaantammentien latusuunnitelmasta järjestettiin 27.1.2022 maastokatselmus, jonne kutsuttiin seuraavat tahot:
  - Helsingin Latu

- latukahvila Pitkälän ulkoilumaja
- Haltialan kartanossa toimiva Wanha Pehtoori
- Kahvio Paloheinän ulkoilumaja - Seikkailupuisto Korkee
- Helsingin polkupyöräilijät Hepo ry
- Helsingin luonnonsuojeluyhdistys Helsy
- Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry
- Keskuspuistoryhmä
- Mountain Bike Club Finland ry
- Lähialueiden asukasyhdistykset:
  - Paloheinän - Torpparinmäen kaupunginosayhdistys
  - Kaarela-Seura
  - Pakila-Seura
  - Pirkkolan omakotiyhdistys
- + sekä lisäksi 7 asukasta, jotka ovat olleet asiasta yhteydessä sähköpostin kautta
- Maastokatselmukseen osallistui 9 henkilöä, jotka edustivat seuraavia tahoja: Helsingin luonnonsuojeluyhdistys Helsy, Luontoliitto, Elokapina, Keskuspuistoryhmä ja Paloheinän – Torpparinmäen kaupunginosayhdistys. Maastokatselmuksesta tehtiin muistio, johon saatiin kirjallinen palaute. Maastokatselmuksesta lyhyt kooste kappaleessa 3.
- Suunnitelmaluonnoksista saatiin kirjallista palautetta Kaupungin museolta. Tämä, sekä asukkailta tullut kirjallinen palaute suunnitelmaluonnoksista on myös koottu vuorovaikutusraporttiin.

2. Kerro kantasi kyselyssä saatu palaute

Kerro kantasi -kyselyyn saatiin runsaasti mielipiteitä, jopa 925 kappaletta. Esillä olleeseen suunnitelmaluonnokseen sekä kyselyyn ja siihen saatuihin mielipiteisiin voi tutustua tästä linkistä, jossa se on esillä muiden päättäneiden kyselyjen joukossa:

<https://kerrokantasi.hel.fi/keskuspuistonladut2022>

Mielipiteet on käyty läpi, ryhmitelty ja kuvattu pääkohdiltaan teemoittain esimerkkikommentein varustettuna sekä laadittu niihin vastineet.

Latusuunnitelmaa kannatettiin

Kävelyn ja pyöräilyn edustajat kannattivat ideaa hiihdon siirtämisestä uudelle metsäreitille, jotta saavat Kuninkaantammentien omaan käyttöönsä talvikunnossapidettynä.

Vastine

Alueen talvikäytön monipuolistaminen (talvikunnossapidetyt reitit) ja nykyisten palveluiden (hiihtoyhteys) jatkaminen tarkoittaa tarvetta uudelle latureitille, joka on puistosuunnitelmassa esitetty. Latureitti yhdistää useita muita latuja toisiinsa mahdollistaen sujuvan latuverkoston Haltialan alueella. Suunnitelmassa Kuninkaantammentie on säilytetty nykyisellään ja se voidaan osoittaa Keskuspuiston opastussuunnitelman (12.5.2020) mukaisesti talvikunnossapidettäväksi kävely- ja pyöräilyreitiksi.

Kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuutta talvella Kuninkaantammentiellä keuhuttiin

Kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuus talvikunnossapidettävällä Kuninkaantammentiellä todettiin monessa palautteessa hyväksi asiaksi ja edistävän alueen monipuolista käyttöä:

Palaute ” On mahtavaa, jos myös kävelijät huomioidaan tulevaisuudessa niin, että pitkäkoskelta pääsee talviaikaan kävelemään Haltialan suuntaan. On sinällään sama, kumpaa näistä reiteistä kävelijät kulkevat, kunhan kävely ylipäänsä on mahdollista myös hiihtokeleillä.”

Palaute ” Hyvä ja kannatettava ehdotus. Näin mahdollistetaan kaikille liikkuminen tuolla välillä.”

Palaute ” Paloheinän/Haltialan alueelle tarvitaan talvelle reittejä myös muille ulkoilijoille kuin hiihtäjille.”

Palaute ” Ensisijaisen tärkeää itselleni on se, että Kuninkaantammen tie vihdoin avautuu myös talvella kaikille kulkijoille. Tämä monipuolistaa suuresti ulkoilumahdollisuuksia alueella tarjoten kulkuyhteyden mm. arboretumiin ja aarnialueen poluille. Ulkoilun lisäksi Kuninkaantammentie on tärkeä kevyen liikenteen kulkuyhteys, tämän uudistuksen myötä myös talvella.”

Palaute ” Hieno uudistus. Kaikki eivät hiihdä, joten hyvä että mahdollistetaan talviliikunta Keskuspuistossa myös muille kuin hiihtäjille. Reitti on myös yleensä nopein ja paras pyörällä, jos liikkuu esim. Kuninkaantammesta Tammistoon päin asioimaan.”

Palaute ” Pyöräilen kyseisillä paikoilla vuoden ympäri. Hienoa, että viimeinkin kaupunki on ymmärtänyt, että on muitakin talvisia liikuntamuotoja kuin hiihto. Liian kauan on menty hiihtäjien ehdoilla. Pitkäkosken ja Niskalan välille on kaivattu jo vuosia ulkoilureittiä. Hiihtäjille on riittävästi reittejä jo muutoinkin.”

Palaute ” Vielä haluan kommentoida Kuninkaantammentien muuttumista ulkoilureitiksi, että tämä ratkaisu on todella oikea. Nykyisellään Kuninkaantammentien varaaminen hiihtoon talvikaudella on kohtuuttomasti heikentänyt kävelijän (ja pyöräilyinkin) asemaa, eikä se ole ollut sosiaalisesti kestävä ja loppuun asti mietittyä. Kävelyn pitäisi aina olla ykkössijalla, kun liikkumista ja reitistöä suunnitellaan, koska se on kaikkein edullisin, demokraattisin, kaikkien ulottuvilla oleva liikkumisen muoto, eikä vaadi minkäänlaisia ylimäärisiä investointeja. Hiihtäminen on myös todella kivaa, mutta kaikilla ei välttämättä ole siihen varaa, hankkia tai vuokrata hiihtovarusteita jne. Eikä kaikilla ole edes hiihtämiseen vaadittavia fyysisiä edellytyksiä. Itse rakastan molempia, hiihtämistä ja kävelyä.”

Vastine

Saadun palautteen perusteella ihmiset kannattavat monipuolisia ulkoilupalveluita Keskuspuistossa ja hoidetuille kävely ja pyöräilyreiteille on kysyntää talvisin. Tämä suunnitelma mahdollistaa talvikunnossapidetyn kävely- ja pyöräilyreitit Haltialan alueelle sekä säilyttää hiihtoyhteyden Pitkäkosken majalta laajempaan hiihtoverkostoon.

Kuninkaantammentien muuttamista kävelyn ja pyöräilyn reitiksi vastustettiin

Kommenteissa ei suoraan vastustettu kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamista Kuninkaantammiella vaan hiihdon ja luonnon kärsimistä sen seurauksena. Hiihtäjät vastustivat Kuninkaantammiella tällä hetkellä olevien latujen poistamista sen takia, että se muutetaan kävelyn ja pyöräilyn reitiksi.

Useat hiihtäjät suhtautuivat negatiivisesti suunniteltuun uuteen latureittiin, koska sitä pidettiin kapeana, jyrkkänä, riskialttiina ja luonnolle haitallisena.

***Palaute** ” Tässähän ei ole kysymys tuosta lyhyestä ohitusladusta Pitkäkosken ja pellon välissä, vaan siitä että koko Kuninkaantammientie aiotaan poistaa hiihtokäytöstä. Jos tie säilyy latutienä, mitään ohituslatujakaan ei tarvita.”*

Vastine

Ladun käyttötarkoituksen muuttamisesta talvikunnossapidettäviksi reiteiksi päätettiin vuonna 2020 hyväksytyt Keskuspuiston opastuksen yleissuunnitelman yhteydessä. Keskuspuiston opaskartta, jossa tämä käyttötarkoituksen muuttaminen talvisin auratuksi ulkoilureitiksi on Kerro kantasi – kyselyn etusivulla olevissa tiedoissa. Samalla sivulla on myös em. lautakunnan päätös opastussuunnitelman hyväksymisestä. Puistosuunnitelmassa esitetty latu on opastuksen yleissuunnitelman mukainen.

Suunnittelualue rajoittuu pohjoispuoleltaan Kuninkaantammiestien, joka on saanut asemakaavassa suojelumerkinnän ~pp~/sm-1 (suojeltu muinaismuisto) ja eteläpuoleltaan Haltialan metsän luonnonsuojelualueeseen. Suunniteltu latureitti sijoittuu kokonaisuudessaan kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeälle alueelle. Johtuen kapeasta alueesta, suojelumääräyksistä ja arvokkaasta puustosta, ladun leveys on pidetty mahdollisimman kapeana ja linjaus väistää arvokkaat puut. Runsaslumisina talvina on mahdollista kokeilla leventää latua paikoin - kuitenkin puusto huomioiden.

Suunnitelun aikana on etsitty vaihtoehtoisia latulinjauksia ko. kapeasta maastokäytävästä. Myös erilaisia ladun leveyksiä tutkittiin ja päädyttiin vaihtoehtoon, joka mahdollistaa kaksisuuntaisen perinteisen hiihtotyylin reitin, joka voidaan toteuttaa nykyisellä ylläpidon kalustolla.

Ladun pystygeometria on sovitettu nykyisiin maastonmuotoihin niin, että vältetään suurilta maastonmuokkauksilta. Latureitin itäosassa on yksi melko jyrkkä mäki, joka ei kuitenkaan ole latujen yleisten suunnitteluohjeden mukaan liian haastava tavalliselle käyttäjälle. Latureitti on mahdollisimman luonnonmukainen, metsäinen ja maisemallisesti vaihteleva. Maisemaan ja metsäluontoon sovitettu latu on turvallinen ja kokemuksellisesti mielenkiintoisen.

Ehdotettiin Kuninkaantammielle latuja ja kävelyä sekä pyöräilyä rinnakkain

Monessa kommentissa todettiin Kuninkaantammielle mahtuvan kaikki käyttäjät rinnakkain, jos sitä hieman levennettäisiin. Tien hiekoittamatta jättäminen mahdollistaisi luisteluhiihdon tamppautuneella reitillä:

***Palaute** ” Eikö olisi kaikkein helpointa vain hieman leventää nykyistä väylää? Tällöin siihen mahtuisi kävely/pyöräilyväylä ja toisella reunalla ladut (perinteisen ja vapaan). Vaatisi vain murto-osan esitetyn suunnitelman työmäärästä, metsätöistä ja veromaksajien rahoista. Hiihtoväylät sijoitettaisiin joen puolelle ja kävelyura metsän puolelle, jolloin alamäki pelloille olisi ilman*

vaarallista risteystä. Toki vaatisi selkeät opasteet reitin alkuun. Mielestäni tällainen suunnitelma olisi pitänyt esittää suunnitelmassa ja pyytää molemmista vaihtoehdoista mielipiteitä käyttäjiltä.”

Palaute ” Kai se hiekotus on yksi ongelma, hiekkaa kulkeutuu ladulle ja se taas on vaarallista ainakin alamäessä missä mennään kovaa.”

Palaute ” Hiekoitusta ei tarvita. Eihän muitakaan kävely/hiihtoteitä hiekoiteta. Sitten maaliskuussa kun hiihto luonnonladuilla on auttamattomasti loppu ja tie jäinen voi hiekoitus olla tarpeen.”

Palaute ” Ei mahdu hiihtäjät on aggressiivisia”

Palaute ” Kaikki kevyen liikunnan muodot mahtuvat vallan mainiosti nykyisen Kuninkaantammen tiepohjalle, ja jos tiukkaa tekee, niin voi metrin verran nykyistä leventää.

Latualue tien pohjoisreunaan ja muu kävely ja pyöräily eteläreunaan. Tämä n. 600 m. pätkällä Pitkäkosken majalta peltoladulle. Jo nyt ko. malli on käytössä Pirkkolassa Plotin eteläpuolella ja kaikki mahtuvat - sopuisasti. Pientä joustoa, niin luonto säästyy.”

Vastine

Ladun sijoittelussa on otettu huomioon Kuninkaantammentien historiallinen linjaus, joka on asemakaavassa saanut suojelumerkinnän ~pp~/sm-1 kaavamääräyksellä 'alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolaille rauhoitettu historiallinen tie'.

Yleisten suunnitteluohjeiden ja Helsingin kaupungin pyörä- ja jalankulkuliikenteen mitoitusohjeiden mukaan yhteiskäyttöä (pyöräily, kävely ja hiihto) ei voida toteuttaa Kuninkaantammentielle leventämättä sitä. Alimitoitettut kaistat vaarantavat liikkujien turvallisuutta, heikentävät liikkumisen sujuvuutta sekä hankaloittavat ylläpitoa ja huoltoa. Leventäminen aiheuttaisi myös puiden poistamista aivan Kuninkaantammentien vierestä. Leventäminen ja puiden kaataminen ovat Kuninkaantammentien suojelumerkinnän ~pp~/sm-1 (suojeltu muinaismuisto) vastaisia toimia.

Luisteluhiihdon mahdollisuutta vaadittiin uudelle ladulle perinteisen lisäksi

Luistelutyölin kannattajat antoivat paljon palautetta suunnitelman puutteista sillä nykyinen Kuninkaantammentietä kulkeva hiihtoyhteys mahdollistaa luisteluhiihdon:

Palaute ” Tässä pitäisi kyllä mahdollistaa myös luisteluhiihto! Aika paljon vähentää vapaan hiihtäjien mahdollisuuksia, jos tuokin pätkä poistetaan.”

Palaute ” Paloheinän majan länsipuolelta lähtee sekä perinteiseen että luisteluun tarkoitettu reitti, Pitkäkosken suuntaan Kuninkaantammentielle. Miten luistelu-uran on suunniteltu jatkuvan vai poistetaanko tämä reitti luistelijoilta käytöstä?”

Palaute ” Suunnitelmassa pitää huomioida myös vapaan hiihtotavan hiihtäjät. Pitkäkosken ja Niskalan välillä. Tämä yhteys pitää jatkossakin säilyttää molemmille hiihtotavoille. Vapaan hiihtotavan latuja on muualla Helsingissä vähän, joten Paloheinässä pitää olla myös tavallisille kuntohiihtäjille sopivia reittejä niin vapaata kuin perinteistä hiihtäville.”

Palaute ” Jos latuverkostoa on pakko muuttaa, sitä ei saa kaventaa. Myös luisteluhiihto tulee huomioida suunnitelmissa kunnolla.”

Palaute ” Pitkäkosken majalta tulee olla vapaan hiihtotavan hiihtäjille latuyhteys Paloheinän latuverkostoon. Vapaa tyyli vaatii vähemmän lunta, ja on helpompi voidella hankalilla lähellä nolaa olevilla keleillä.”

Palaute ” Pitkäkosken majalta Niskalaan kulkeva valaistu latureitti on ollut todella tärkeä osa reitistöä. Arkisin ehtii hiihtämään vain iltaisin ja valitettavasti en taidoiltani uskalla mennä hiihtämään mäkiä valaistuja metsälatuja. Toivoisin tämän osuuden pysyvän ennallaan ja luisteluhiihtoon sopivana.”

Palaute ” Haluaisin, että tehtäisiin myös luistelutyylille latua samalla. Luisteluhiihtäjät eivät muuten oikein voi hyödyntää näitä.”

Palaute ” Miksi vapaan tyylin hiihtäjiä ei huomioida? Meitä on kuitenkin todella paljon. On todella surullista, että peltolenkiltä ei voi enää hiihtää metsän kautta Paloheinän majalle. Ei kaikki vapaan tyylin hiihtäjät halua hiihtää pellolla. Vapaan latuja tarvittaisiin myös metsään.”

Palaute ” Vapaan hiihdolle suotava ehdottomasti myös mahdollisuus, muuten blokkaa ympyräreitin vapaan hiihtäjiltä kokonaan.”

Palaute ” Jos tämä turha suunnitelma todella toteutuu, niin uudesta hiihto-osuudesta on syytä tehdä riittävän leveä, jotta perinteisten latujen keskelle mahtuu luisteluväylä. Muuten Pitkäkoskelta tulevat ja Pitkäkoskelle menevät luisteluhiihtäjät väkisten pilaavat perinteisen hiihdon ladut.”

Palaute ” Ladusta pitäisi tehdä leveämpi, jotta saadaan myös luistelutyylillä hiihtäville hyvät luontobaanat.”

Vastine

Suunnittelualue rajoittuu pohjoispuoleltaan Kuninkaantammentiehen, joka on saanut asemaakaavassa suojelumerkinnän ~pp~/sm-1 (suojeltu muinaismuisto) ja eteläpuoleltaan Haltialanmetsän luonnonsuojelualueeseen. Suunniteltu latureitti sijoittuu kokonaisuudessaan kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeälle alueelle. Johtuen kapeasta alueesta, suojelumääräyksistä ja arvokkaasta puustosta, ladun leveys on pidetty mahdollisimman kapeana ja linjaus väistää arvokkaat puut.

Ylläpidon keinoin uudella latureitillä on mahdollista kokeilla perinteisen latu-uria tai jättää se tasaiseksi, jolloin siinä voisi edetä luistelutyylillä. Mikäli latu-urat ajetaan, jää niiden välinen kapea tasainen tila liian kapeaksi luistelutyylille. Latu urat olisivat tärkeitä etenkin lapsille, joilla ei ole vielä vahvaa hiihdon hallintaa. Runsaslumisina talvina on mahdollista kokeilla leventää latua paikoin - kuitenkin puusto huomioiden.

Puiden kaatamista latulinjalta vastustettiin

Puiden kaataminen Keskuspuistossa on herkkä aihe ja se sai paljon kielteistä palautetta:

Palaute ” Olen huolissani siitä, että Paloheinän metsää nakerretaan yksi pieni päätös kerrallaan. Metsä on se tärkein asia mennä Paloheinän metsään. Jokainen rakennettu reitti on pois siitä tärkeimmästä, eli metsästä. Onko ihan pakko kaataa metsää vuotuisen 0-4 viikon liikuntamahdollisuuden takia?”

Palaute ” Yhtään puuta ei tulisi kaataa latujen vuoksi! Kummallista jos nykyisin tarvitaan latukoneella tehty latu, jotta voidaan hiihtää. Ei ollut ennen näin.”

Palaute ” Jokainen arvopuu on yhä arvokkaampi tulevaisuudessa myös kesällä. Hiihtäminen Helsingissä päättyy alle kymmenen vuoden sisällä, mutta metsä viilentää kesälläkin. Tarvitsemme hiljaisuutta ja puhdasta ilmaa. Keskuspuistoa pitää kehittää luonto edellä!”

Palaute ” Ilmastonmuutoksen edetessä talvi täällä etelässä lyhenee vääjäämättä. Keskuspuiston äärettömän arvokkaat puut ja vielä jäljellä oleva metsä on meille kaikille huomattavasti tärkeämpi kuin hyvin lyhyen kauden uudet hiihtoväylät. Hiihdon harrastamiseen, niin murtsikka kuin luistelu, löytyy jo nyt riittävästi väyliä sitä lyhyttä hetkeä varten, kun lunta on ja latuja saadaan tehtyä. Nyt on aika katsoa eteen päin ja pohtia mitä vielä voimme metsämme eteen tehdä, eikä enää haikailla ikuisesti menetettyä talviaikaa runsaine lumineen ja pakkasineen.”

Palaute ” Metsää ei saa kaataa missään nimessä!”

Palaute ” Vaikka itsekkin hiihdän, niin en näe tätä uutta reittiä tarpeelliseksi. 600m pystyy lykkimään tasatyöntöä tai kantamaan sukset. Näinä nykyajan talvina tuo reitti hiihdettävissä noin 2kk vuodesta maksimissaan, ja ilmastonmuutoksen myötä luultavasti vielä vähemmän aikaa niin miksi ihmeessä pitäisi sen takia kaataa paljon puita ja taas nakertaa keskuspuistosta. Missä on kestävä kehitys pitkällä tähtäimellä?”

Palaute ” Kaupungin selosteissa kerrotaan, että vaikutukset metsämaisemaan ja luontoon minimoidaan ja että uudet ladut on suunniteltu siten, että niiden vaikutus metsäiseen maisemaan ja luontoon on mahdollisimman pieni. Käytännössä kuitenkin Kuninkaantammentien eteläpuolelle metsään raivataan kokonaan uusi väylä. Lisäksi tien ja ladun väliin jätetään puustoa, minkä takia raiskion vaikutus vain laajenee. Ja kesällä ja suurimman osan vuotta tällainen puuttomaksi hakattu latuväylä on sitten metsässä tyhjän panttina.”

Palaute ” Ei tarvita mitään uusia raiskioita luonnonsuojelualueen metsään. Kaiken lisäksi nämä puuttomiksi hakatut rinnakkaiset väylät olisivat suurimman osan vuotta vailla käyttöä.”

Vastine

Suunnitelmassa esitetyt puusymbolit kuvaavat mitattuja runkopuita (rungon paksuus yli 20 cm), joita on laskettu jouduttavan kaatamaan 28 kpl. Lisäksi joudutaan poistamaan kapearunkoisempaa pienpuustoa. Latu on pyritty linjaamaan niin, että maisema- ja luonnonarvoiltaan merkittäviä puita poistetaan mahdollisimman vähän, ts. mahdollisimman monet kaadettavat puut ovat lyhytikäisiä (mm. koivuja) ja/tai huonokuntoisia. Kaadettujen puiden rungot jätetään ympäröivään maastoon lahopuiksi. Rakennusvaiheessa puustoa, juuristoa ja maastoa (tiivistyminen) suojelemaan rakennustapaan ja menetelmiin tullaan kiinnittämään erityistä huomiota.

Latureiteille toivottiin opastusta

Keskuspuiston reiteillä ei ole nimiä kuten kaduilla ja talvisin monikäyttö ja hiihtosuunnat aiheuttavat ongelmia käyttäjien keskuudessa:

Palaute ” Nykyisin maastossa olevat opastukset hiihtosuunnista yms. Ovat ihan olemattomia. Niihin panostusta, kiitos.”

Palaute ” Monissa kommenteissa kaivataan lisää opastusta talvisille ulkoiluteille. Tässä pari ilmaista vinkkiä, joilla pärjää jo pitkälle ilman opasteitakin.

Jos latutiellä on latu, niin tie ei ole tarkoitettu pyöräilijöille. Ja jos kapealla latutiellä on ladut tien molemmilla puolilla, tie ei ole tarkoitettu luistelijoille.”

Palaute ” Paljon oleellisempaa olisi saada kunnan opasteet. Ne, jotka jo kerran suunniteltiin. Ne, jotka koronan varjolla jätettiin tekemättä, vaikka juuri korona on nostanut niiden tarpeen ihan

uudelle tasolle.

Ja samalla vaivalla sitten kunnon opasteet siitä, et mihin saattaa talveksi tulla latu. Siten ihmiset oppisivat jo kesällä, et mistä talvella ei sovi liikkua. Samoin hiihtäjät saattaisivat oppia, missä on oikea latu, missä vaan jonkun hiihtäjän tekemä, mikä osoitetaan laturaivoamalla omia muilta hiihdolle. Samoin sallitut hiihtotyylit ja suunnat pitäisi merkata, jotta omanlaturaivon oikeuden jakajat eivät voi yrittää terrorisoimalla muita pakottaa muita nöyrytmään luulemiinsa ja kuvittelemiinsa epäloogisiin sääntöihin.”

Palaute ” Ei kaadeta yhtään lisää metsää! Opasteet kuntoon, niin kaikki mahtuvat harrastamaan sulassa sovussa. Hiihtokausi on niin lyhyt, että ei reitit kauaa ole poissa pyöräilijöiden ja kävelijöiden käytöstä. Harrastan itse kaikkia lajeja ja tällä hetkellä reittejä riittää jokaiselle.”

Palaute ” Resepti toimivalle ulkoiluverkostolle keskuspuistossa on yksikertainen: yrittäkää opasteilla ja järjestyssääntöjen päivityksellä säilyttää edes nykyinen latuverkosto ja pitäkää kävelijät mahdollisimman kaukana laduilta - näin päästään eroon myös laturaivosta.”

Palaute ” Laduille, kävelyreiteille ja pyöräilyreiteille selkeät opasteet. Näin kävelijät, juoksijat ja pyöräilijät eivät myllää latuja ja vältytään ainakin vähältä, piti tilanteilta ja raivolta ☞☞”

Palaute ” Alueella olevaa opastusta on myös aiheellista parantaa selkeillä merkinnöillä.”

Palaute ” Nykyisin maastossa olevat opastukset hiihtosuunnista yms. Ovat ihan olemattomia. Niihin panostusta, kiitos.”

Palaute ” Ennen tällaista projektia, kaupunki voisi ensin merkata Keskuspuistossa kunnon liikennemerkein missä voi hiihtää tai alueet missä voi vaan hiihtää. Ärsyttävää kun itse juoksen ja pyöräilen kesät talvet ja hiihtäjät menevät missä sattuu.”

Vastine

Ladut tulevat saamaan opasteet, kun vuonna 2020 hyväksytyn Keskuspuiston opastuksen yleissuunnitelman toteutus alkaa vuoden 2022 aikana. Uusi opastus on kattava ja selkeä kokonaisuus, joka opastaa sekä kesä- että talviaikaista ulkoilua koko Keskuspuiston alueella.

Nyt suunnitellulle ladulle lisätään tarvittavat suuntaviitat ja varoituskyltit muiden latujen ja talvikunnossapidettävän Kuninkaantammentien risteyskohtiin.

Esitettiin uuden latulinjan muuttamista kävelyyän ja pyöräilyyn, jolloin hiihto jäisi Kuninkaantammentielle kuten ennenkin

Tämä idea mahdollistaisi myös luisteluhiihdon koska Kuninkaantammentie on leveämpi kuin suunniteltu reitti:

Palaute ” Jos on kaksi väylää joista toinen on kapea ja latvuston alla, eikö sen kapeamman kannattaisi olla se pyöräbaana, jolle lunta ei edes kaivata. Ja latu tehtäisiin sille leveämmälle uralle, jonne lunta pääsee paremmin kertymään. Samalla mahdollistuisi väkisinkin kaivattu luisteluhiihto. Eli joko uudesta väylästä pitää tehdä leveämpi kuin nykyinen Kuninkaantammentie, jolloin nykyinen tie olisi se kapeampi ja vähänlumisempi ja näin pyöräilyyn parhaiten sopiva ja uusi leveä reippaiden hakkuiden jälkeen lumisempänä olisi puolestaan latuna. Muuta mikäli leveän baan tekeminen ei käy, uusi kapeampi pohja tulisi ottaa kävelyn ja pyöräilyn käyttöön. Tuostahan pääsisi kätevästi kääntymään maastopyöräilijöiden suosimalle Korpipolulle ilman ladun

ylitystä. Ja näin leveämmäksi ja lumisemmaksi jäävä nykyinen Kuninkaantammentie olisikin yhä latuna. Näin toteutettuna puihin tarvitsisi koskea vähiten ja luonnonolosuhteet olisivat molemmille väylille sopivimmat.”

Palaute ” Kapea puiden reunustama ura on vaikea pitää hiihtokunnossa perinteiselle tyylille. Puut estävät lumen satamisen latupohjalle ja pudottavat siihen roskaa. Esitetyn uuden uran voisi varata jalankulkuun ja pyöräilyyn ja kunnostaa nykyisen väylän laduksi (perinteinen ja vapaa) pellonreunaan saakka.”

Palaute ” Lisäksi Paloheinässä on jo nyt paljon kapeita metsäväyliä, joille lumi ei meinaa päästä kunnolla satamaan puuston tiheyden vuoksi. Suunnitelman perusteella tästä tulisi yksi pahiten lumenpuutteesta sekä toisaalta lumen roskaisuudesta kärsivistä laduista.

Kuten jotkut ovat täällä ehdottaneet, voisi olla paikallaan laittaa kulkijat nimenomaan päinvastaiseen järjestykseen; nykyinen juuri ja juuri luisteluhiihdolle riittävän leveä väylä säilytetään hiihtokäytössä, ja uusi väylä korvamerkitään muille käyttäjille, jolloin kaikilla on kulkuyhteys olemassa. Nyt järki käteen ja takaisin suunnittelupöydän ääreen.”

Palaute ” Mielestäni Kuninkaantammentie pitäisi säilyttää luistelu- ja perinteisen hiihtoon, ja uusi polku pitäisi tehdä kävelyyn ja pyöräilyyn. Kävelijöille ja harvoille talvipyöräilijöille riittää hyvin kapeampi ja vähälumisempi reitti ja siksi leveämpi reitti tulisi säästää molemmille hiihtotyyleille.”

Vastine

Suunnittelualue rajoittuu pohjoispuoleltaan Kuninkaantammentiehen, joka on saanut asemakaavan suojelumerkinnän ~pp~/sm-1 (suojeltu muinaismuisto) ja eteläpuoleltaan Haltialanmetsän luonnonsuojelualueeseen. Suunniteltu latureitti sijoittuu kokonaisuudessaan kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeälle alueelle. Johtuen kapeasta alueesta, suojelumääräyksistä ja arvokkaasta puustosta, ladun leveys on pidetty mahdollisimman kapeana ja linjaus väistää arvokkaat puut.

Suunnittelun latureitin osoittaminen kävelyille ja pyöräilylle ei onnistu ilman merkittäviä muutoksia suunnittelun reitin linjaukseen, leveyteen, kuivatusrakenteisiin, mäkien jyrkkyyteen ja maanrakennustöiden laajuuteen, koska jalankulku- ja pyöräilyreittien suunnitteluvaatimukset ovat tiukemmat kuin hiihtoreittien. Hiihtoreiteillä sallitaan jyrkemmät mäet, mutkittavampi linjaus ja pienemmät kantavuusvaatimukset. Näin ollen latureitti on parempi sijoittaa metsään, koska sen vaikutus arvokkaaseen maisemaan ja herkkään metsäluontoon on huomattavasti pienempi kuin jalankulku- ja pyöräilyväylän.

Uuden latulinjan jyrkkyys, vastaantulevat hiihtäjät ja risteys pyöräilijöiden kanssa koettiin riskeiksi

Palaute ” Jos puita kaatamalla ei tietoisesti luoda latvustoon aukkoa, satava lumi jää osittain oksille ja sitä kertyy hyvin huonosti latupohjalle. Havainnekuvan kaltainen kapea oksiston alla kulkeva latu ei toimi näissä etelän olosuhteissa ilman tykkilunta, lunta kertyy vähän ja se vähän on havujen likaamaa. Lisäksi osuudessa on jyrkkä mäki. Uuden pohjan mäki on hieman jyrkempi kuin nykyinen, jota jo nyt mennään haarakäyntiä ylös ja auraten jarrutetaan alas. Eli leveyttä on oltava perinteiselläkin, jotta mäessä mahtuu kohtaamaan, ja lunta on oltava riittävästi, että voi jarruttaa auraten ja/tai saa höylättyä syvät vahvat kiskot.”

Palaute ” Tasoristeys on katastrofaalinen suunnitelma. Maastopyörän vauhti ja hiihtäjän vauhti mutkassakin yllättävät molemmat. Lisäksi lähestyvä pyörä pelottaa ikääntynyttä hiihtäjää, jolloin kaatuminen pyörän eteen sattuu vääjäämättä jossain vaiheessa.”

Palaute ” Kohta, jossa uusi latuyhteys liittyy 5km kuntorataan tulee merkitä todella selvästi, että kohdassa on myös vastaantulevaa hiihtoliikennettä. Kuntoradan luistelubaana voi houkutella siihen siirtymiseen ja samaan aikaan kuntoradan suunnasta tullaan vauhdikkaasta laskusta, jossa pimeä kulma. Pahaa pelkään yhteentörmäysten vaaraa, jos latuja ei tunneta. Vaarana on, että ajautuu myös kuntoradalle pidemmälle vastakkaiseen suuntaan.”

Palaute ” Kuinka hiihtäjien turvallisuus on taattu? 5 km mäestä laskien tullaan aika vauhdikkaasti, joten tuo vastaantuleva liikenne tulee olemaan riski. Toinen ongelma on kävely/pyörätien ylitys, ei ole turvallinen kenellekään. Lisäksi kuinka taataa hiihtäjien turvallisuus. kun valaistusta ei ole peltoladuilla kuten nyt Kuninkaantammentiellä.”

Palaute ” Lisäksi kyse on turvallisuudesta: vilkkaana hiihtopäivänä lännestä Kuninkaantammentietä pelloille laskeva alamäki ruuhkautuu helposti, kun osa hiihtäjistä tulee haarakäyntiä mäkeä ylös ja osa auraa latu-urien välissä mäkeä alas ja osa etenee latu uria pitkin (noin kolme hiihtäjää rinnan). Vaikka ura rajattaisiin pelkälle perinteisen hiihdolle, niin edellä kuvatun tilanteen vuoksi uran on oltava yhtä leveä kuin nykyään.”

Palaute ” Hiihtäjien ja pyöräilijöiden ”törmäyttäminen” kovavauhtisen mäen alle rakennettavaan tasoristeykseen johtaa ennen pitkää loukkaantumisiin. Lisäksi, jos ajattelitte aurata ja hiekoittaa, eihän siitä voi sitten hiihtäen mennä, ja hiekka on tosi huono myös pyörälle. Ei kuulosta hyvältä oikein kenenkään kannalta, paitsi kävelijän.”

Palaute ” VAARALLINEN kahdella tavalla:

- 1) alamäen jälkeen päin vastaan hiihtäjiä, vasemmanpuoleinen vauhdikas kohta. Ei hyvä.
- 2) heti sen jälkeen pyörätien ylitys. Ei hyvä.

Parannusehdotus: uusi linjaus kävely/pyöräilykäyttöön. Hiihto nykyisellä paikallaan. Kävely jatkuu tiellä ladun siirryttyä pellolle.”

Vastine

On totta, että kapealla ja kaltevalla latureitillä on hallittava hiihtonsa yhteentörmäysten välttämiseksi laskijoiden ja nousijoiden välillä. Talvikunnossapidettävän Kuninkaantammentien kunnossapidossa huomioidaan ladun risteyskohta jättämällä se hiekoittamatta. Vastaavaa menettelyä käytetään myös lukuisissa muissa Keskuspuistossa olevissa latujen ja talvikunnossapidettävien reittien risteyskohdissa. Nyt suunnitellulle ladulle lisätään tarvittavat suuntaviivat ja varoituskytöt muiden latujen ja talvikunnossapidettävän Kuninkaantammentien risteyskohtiin.

Uutta latua pidettiin toimimattomana lumen vähyyden takia

Uuden latureitin pelättiin jäävän vähälumiseksi ja huonosti hiihdettäväksi peitteisen metsän ja etelärannikon ilmaston takia:

Palaute ” Uuden perinteisen ladun vetäminen kuusien katveeseen tarkoittaa käytännössä sitä, että myös perinteisen hiihdon kausi lyhenee tuolla alueella viikkoja, jopa kuukausia verrattuna nykytilanteeseen, koska riittävän lumimäärän tuloa joudutaan odottamaan paljon pidempään kuin avoimemmalle tieuralle.”

Palaute ” Jotta tuohon vanhaan kuusikkoon sataa latuja varten riittävästi lunta ja jotta siinä mahtuu latukoneella kaksi latua tekemään, on raivattavan aukon oltava n. 5 m leveä. Tuon levyisenä ja mittaisena se tarkoittaa hakattavaksi n. hehtaarin verran vanhaa metsää. Käyttöaste tälle aukolle on vain n. kuukauden verran vuodessa ja silloinkin pääasiassa vain viikonloppuisin muutamalle sadalle kävelijälle (jos ilmat ovat suosiolliset.) Tai kävelijäthän olisivat siinä nykyisellä ladulla, joka

turhaan olisi pois hiihtäjiltä. Lisäksi, kun tämä uusi aiotaan pohjata jollain hakkeella, niin tätä ei pysty kesäaikaankaan käyttämään fillarilla ja jalkaisin se tavallinen hiekka pohja on parempi. Joten 50 v kokemuksella hiihtäjänä ja kävelijää keskuspuistossa sanon, että tässä ei ole mitään järkeä, kuten ei siinä toisessakaan.”

Palaute ” Nyt kävelijöille ja pyöräilijöille ajateltu tiepohja on lumen tullessa ensimmäisiä hiihtokuntoisia reittejä, ja hiihdettävänä viikkoja, jopa kuukausia ennen kuin metsänsiimeksessä ja purupohjilla olevilla (ja suunnitelluilla) reiteillä voi hiihtää. Eli kävelijöille aurattaisiin/ hiekoitettaisiin se reitti, johon tulee pysyvä lumi ensimmäisenä, ja hiihtäjille sitten ”korvaava” metsänsiimekseen mihin lunta saa odotella paljon pidempään? Kai te nyt tajuate miltä suunnitelmanne kuulostaa hiihdon harrastajalle?”

Palaute ” Jos puita kaatamalla ei tietoisesti luoda latvustoon aukkoa, satava lumi jää osittain oksille ja sitä kertyy hyvin huonosti latupohjalle. Havainnekuvan kaltainen kapea oksiston alla kulkeva latu ei toimi näissä etelän olosuhteissa ilman tykkilunta, lunta kertyy vähän ja se vähän on havujen likaamaa. Lisäksi osuudessa on jyrkkä mäki. Uuden pohjan mäki on hieman jyrkempi kuin nykyinen, jota jo nyt mennään haarakäyntiä ylös ja auraten jarrutetaan alas. Eli leveyttä on oltava perinteiselläkin, jotta mäessä mahtuu kohtaamaan, ja lunta on oltava riittävästi, että voi jarruttaa auraten ja/tai saa höylättyä syvät vahvat kiskot.”

Vastine

Talvet ovat lumitilanteeltaan hyvin vaihtelevia etelärannikolla. On runsaslumisia talvia sekä lumettomia talvia. Kuuset saattavat vähentää lumen kertymistä ja niiden alle saattaa muodostua jäinen pinta. Ladun kohdalta poistetaan oksia ylläpitokaluston vaatiman korkeuden mukaan.

Muut mielipiteet, jotka eivät suoraan liittyneet latusuunnitelmaan

Latusuunnitelman palautteessa tuotiin esiin palautetta laajempaa Keskuspuiston ulkoilureittiverkostoa kohtaan. Nostettiin esiin erilaisia reittivaihtoehtoja latuverkostosta ja talvisin kunnossapidettävästä ulkoilureitistöstä samalla kun kritisoitiin Kuninkaantammentien muuttumista talvisin kunnossapidettäväksi reitiksi.

Palaute ” Tämä kysely näyttää koskevan pelkästään noita metsään raivattavia rinnakkaislatuja ja kaupungin metsänhakkuita. Tällaisille hankkeille pitäisi sanoa jyrkästi ei.

Sen sijaan missään ei kerrota kaupungin muista suunnitelmista, joissa alueen talvisia latuteitä aiotaan muuttaa pyöräteiksi jonkun opastussuunnitelman varjolla. Keskustelua helpottaisi, jos voisi saada havainnollisen kartan, jossa näkyisivät nykyiset latutiet valkoisella ja niiden pyöräteiksi muutettavat osuudet punaisella.”

Vastine

Puistosuunnitelmassa esitetty latureitti on ainoa mahdollinen toteutustapa hiihtoyhteyden säilyttämiseksi Pitkälän majan ja peltolenkin välillä, kun Kuninkaantammentie muutetaan talvikunnossapidettäväksi kaupunkiympäristölautakunnassa 12.5.2020 hyväksytyn Keskuspuiston opastuksen yleissuunnitelman mukaisesti. Keskuspuiston opaskartta, jossa em. Kuninkaantammentien muuttuminen talvisin auratuksi ulkoilureitiksi, on esitettyä Kerro kantasi – kyselyn etusivulla olevissa tiedoissa. Samalla sivulla on myös em. lautakunnan päätös opastussuunnitelman hyväksymisestä.

3. Maastokatselmus Kuninkaantammentien latulinjalla sidosryhmien kanssa

Kaupungin ja suunnittelukonsultin edustajat olivat tavattavissa maastossa 27.1.2022, jolloin yhdessä käveltiin latulinjaus läpi maastossa ja keskusteltiin siihen liittyvistä kysymyksistä. Paikalle oli saapunut kutsutuista tahoista yhdeksän osallistujaa.

Maastokatselmus koski uutta 600 m pitkää latuyhteyttä Pitkäkosken majalta Niskalan peltoladuille Kuninkaantammentien eteläpuoleisen metsäalueen läpi.

Maastokatselmuksen osallistajat kävelivät läpi ehdotetun uuden latuyhteyden. Reitti oli merkitty Kuninkaantammentien eteläpuolella olevalle metsäalueelle punertavin merkein lumeen. Suunnittelija osoitti poistettavia ja säästettäviä puita osallistujille ja vastasi kysymyksiin latu-uran sijoittumisesta maastoon.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen edustajat ehdottivat vielä uusia latulinjauksen tarkasteluja. Voisiko latuyhteyden toteuttaa kapeampana, 2 m leveänä, joka olisi ylläpidetty uudella kapeammalla latukalustolla? Voisiko Kuninkaantammentietä leventää salaojittamalla ja täyttämällä eteläreunan oja ja saaden näin tarvittavan lisätilan laduille?

Keskuspuistoryhmän edustaja ehdotti, että luontotahojen ja asukasyhdistysten kesken järjestetään vielä keskustelu, jolla selvitetään kunnossapidon todelliset vastuut ”ei talvikunnossapitoa” kyltin kohteissa. Ehdotettiin että Kuninkaantammentietä ei hiekoitettaisi ollenkaan tai kevyemmin.

Keskuspuistoryhmän edustaja kommentoi, että ovat saaneet Kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtajalta vastauksen, että latulinjauksesta tutkitaan vielä eri vaihtoehtoja.

Toinen *Keskuspuistoryhmän* edustaja ehdotti, että kävely ja latu tehdään vierekkäin nykyiselle Kuninkaantammentielle ja yhteyttä ei hiekoiteta. Edustajan mukaan hiekoittaminen ei ole velvoite. Hän ehdotti myös, ettei yhtään puuta kaadettaisi.

Edustaja kysyi myös, onko tarkasteltu latuyhteyden ulottumista Haltialan metsän alueelle, ja rikotaanko luonnonsuojelulakia?

Yksittäinen katselmukseen kusuttu ulkoilija koki, että suunnitelma huonontaa todella paljon hiihtäjien asemaa. Hän ehdotti, että tehdään suunnitelma, joka hyödyntää kaikkia. Hän kysyi myös, miksei peltoladulle tehdä valaistusta, vaikka tälle uudelle latuyhteydelle on suunniteltu valaistus?

Yhteisesti nähtiin riskinä kohta aivan suunnittelualueen itäosassa, jossa on kaksi eri hiihtosuuntaa ja pyydettiin tarkastelemaan, pitäisikö tälle osuudelle rakentaa esimerkiksi aita.

Keskuspuiston opastussuunnitelma aiheutti paljon mielipiteitä ja niitä nostettiin esiin.

Alla tiivistetysti kaupungin ja konsultin edustajien katselmoinnilla annetut vastaukset edellä kuvattuihin kysymyksiin ja kommentteihin.

Kuninkaantammentien hiekoituksesta:

- Kunnossapidossa on kaksi sisältöä, auraus ja hiekoitus. Hiekoitus on tehtävä aina. Hiekoitettu käytävä ja latu eivät voi olla vierekkäin, sillä hiekkaa voi levitä tahattomasti ladulle. Tilaajan edustaja kertoi myös, että Keskuspuiston opastussuunnitelman mukaisesti merkityt ulkoilureitit tulee olla kaikki samalla tasolla ylläpidettyjä, hyviä kävelyn ja pyöräilyn reittejä.

Asemakaavassa suojellun Kuninkaantammentien muuttamisesta talvikunnossapidettäväksi ulkoilureitiksi ja latuyhteydeksi:

- Kuninkaantammentielle ei mahdu pyöräilijät, jalankulkijat ja hiihtäjät leventämättä sitä

Ehdotus kapeammasta ladusta:

- Resurssit eivät tule riittämään siihen, että yhtä latuosuutta huollettaisiin erikseen eri koneella kuin muita latuja. Lisäksi kelkalla tehty latu ei vastaa laadultaan latukoneella tehtyä latua.

Luonnonsuojelulain rikkomisesta:

- Haltialanmetsän suunnittelussa ja HKS:ssä on huomioitu mahdollinen latuyhteys ja sille on jätetty tilavaraus suunnitelmiin. Latusuunnitelma ei ulotu luonnonsuojelualueelle.

Peltoladun valaistuksesta:

- Kaupungin edustaja muistutti, että peltolatu on suunnittelualueen ulkopuolella

Kahden hiihtosuunnan erottelusta:

- Ongelma on huomattu ja tähän tullaan kiinnittämään uomiota jatkosuunnittelussa ja ylläpidossa: lisätään varoituskylttejä ja erottelua pyritään parantamaan ylläpidon keinoin

4. Erilliset asukas- ja luontojärjestöjen palautteet

Keskuspuistoryhmä 5.2.2022

Tiivistelmä palautteesta:

- *Keskuspuistoryhmän mukaan kaupunkistrategiassa on monia tärkeitä linjauksia siitä, että arvokkaimmille luontoalueille, kuten Keskuspuistoon, ei enää rakenneta. Linjausten mukaan metsä- ja niittyverkostoja vahvistetaan lähiluonnon, luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun turvaamiseksi.*
- *Keskuspuiston on tarkoitus olla osa kansallista kaupunkipuistoa, joten Keskuspuiston käyttöä, luonnonhoitoa ja maisemaa tulisi tarkastella kokonaisuutena. Lisäksi kyse on maisema- ja kulttuurihistoriallisilla perusteilla suojellun Kuninkaantammentien reuna-alueesta, joka on samalla Haltialanmetsän luonnonsuojelun laidan suojavyöhykettä.*
- *Keskuspuistoryhmän mukaan on esitetty vain yksi puistosuunnitelma vastoin lupauksia vaihtoehtojen tarkastelusta ja vuorovaikutus on jäänyt näennäiseksi*
- *Uutta latulinjausta on perusteltu tarpeella muuttaa Kuninkaantammentie talvikunnossapidettäväksi pyörätieksi. Keskuspuistoryhmän mukaan pyöräteiden baanaverkkoa ei pidä laajentaa Keskuspuistoon.*
- *Keskuspuistoryhmä ehdottaa talvikunnossapidettävää itä-länsisuuntaista pyöräreittiä Paloheinänmäen eteläpuolelle, jossa se heidän mukaan palvelisi huomattavasti suurempaa asukasmäärää ja olisi useimmille alueen työmatkapyöräilyssä myös lyhyempi. Reitti voisi kulkea jo olemassa olevia pyöräreittejä Tuomarinkylästä Kuusmiehentietä ja Pakilantietä Maunupellonpolulle ja sitä länteen Estetien puistoon ja Kannelmäkeen. Keskuspuistoryhmä ehdottaa, että yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa voisi selvittää myös reittiä Vantaanjoen pohjoispuolelle*
- *Keskuspuistoryhmän esitykset kaupunkiympäristölautakunnalle:*

- *esitys uuden ladun rakentamisesta Kuninkaantammentien reunan metsään hylätään ja hiihtolatu säilytetään Kuninkaantammentiellä*
- *vaihtoehtoinen pyöräreitti esimerkiksi Kuusmiehentieltä Maununpellonpolkua pitkin länteen muutetaan tehostetun talvikunnossapidon pyöräreitiksi,*
- *kansallisen kaupunkipuiston perustamisselvityksen alueeseen otetaan kokonaisuudessaan Keskuspuisto ja Helsinkipuisto sekä niihin yhdistyviä merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä*
- *Keskuspuiston maiseman- ja luonnonhoidon yleissuunnitelman valmistelu liitetään osaksi Kansallisen kaupunkipuiston perustamisselvityksen ja hoitosuunnitelman valmistelua ja*
- *pyöräteiden verkoston suunnittelu Keskuspuiston alueella siirretään osaksi tätä kokonaisuutta ja sen puitteissa tehtäviä arvioita.*

Vastine

Suunnitelmassa on huomioitu Kuninkaantammentien maisema- ja kulttuurihistorialliset arvot sekä luonnonsuojelualueen läheisyys. Tämä on myös Kaupunginmuseon kanta asiaan (ks. ao. Kaupunginmuseon palaute).

Luontotietojärjestelmän mukaiset linnuston, lepakoiden ja kääpien alueiden arvot on otettu suunnitelmassa huomioon sijoittamalla latu-ura mahdollisimman kapeana maastoon siten, että sen takia kaadettavien yli 20 cm läpimitaltaan olevien puiden lukumäärä on mahdollisimman pieni. Kaadettavat puut on suunniteltu jätettäväksi maastoon lahopuiksi.

Suunnitelun aikana on etsitty vaihtoehtoisia latulinjauksia ko. kapeasta maastokäytävästä. Myös erilaisia ladun leveyksiä tutkittiin ja päädyttiin vaihtoehtoon, joka mahdollistaa kaksisuuntaisen perinteisen hiihtotyylin reitin, joka voidaan toteuttaa nykyisellä ylläpidon kalustolla.

Puistosuunnitelmassa esitetty latureitti on ainoa mahdollinen toteutustapa hiihtoyhteyden säilyttämiseksi Pitkälän majan ja peltolenkin välillä, kun Kuninkaantammentie muutetaan talvikunnossapidettäväksi kaupunkiympäristölautakunnassa 12.5.2020 hyväksytyyn Keskuspuiston opastuksen yleissuunnitelman mukaisesti. Keskuspuiston opaskartta, jossa em. Kuninkaantammentien muuttuminen talvisin auratuksi ulkoilureitiksi, on esitettyä Kerro kantasi – kyselyn etusivulla olevissa tiedoissa. Samalla sivulla on myös em. lautakunnan päätös opastussuunnitelman hyväksymisestä.

Vuorovaikutusraportin luvussa 2. käsitellyn Kerro kantasi –kyselyn palautteen mukaan monet vastaajista kannattavat monipuolisia ulkoilupalveluita Keskuspuistossa ja hoidetuille kävely- ja pyöräilyreiteille on kysyntää talvisin. Tämä suunnitelma mahdollistaa talvikunnossapidetyn kävely- ja pyöräilyreitit Haltialan alueelle sekä säilyttää hiihtoyhteyden Pitkälän majalta laajempaan hiihtoverkostoon.

Keskuspuistoryhmän ehdottama vaihtoehtoinen pyöräreitti Kuusmiehentieltä Maununpellonpolkua pitkin länteen on yli kaksi kilometriä etelään Kuninkaantammentiestä. Näin ollen se sijoittuu hyvin kauas suunnittelualueelta, eikä se sijaintinsa takia tulisi korvaamaan nyt jo hyväksyttyä talvikunnossapidettäväksi muuttuvaa Kuninkaantammentietä. Vantaanjoen pohjoispuolelle sijoittuvalla reitillä ei myöskään voida korvata Kuninkaantammentien reittiä, koska sitä ei voida kytkeä Keskuspuiston ulkoilureitistön kokonaisuuteen siltojen puuttumisen ja Vantaanjoen suuntaisten luonnonsuojelualueiden (Pitkälän rinnelehdot, Vantaanjoentörmä ja Ruutinkosken lehto) takia.

Kansallisen kaupunkipuiston suunnittelu, Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelma ja pyöräteiden verkoston suunnittelu ovat erillisiä suunnitteluhankkeita, mistä syystä niihin ei oteta kantaa tässä suunnitelmassa.

Kaupunginmuseo

Tiivistelmä palautteesta:

- *Uusi talviajan latulinja sulautuu maisemaan ja uran avaamisen vaikutukset puustoon on suunnitelmassa minimoitu.*
- *Arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta ladun sijoittelussa on otettu huomioon Kuninkaantammentien historiallinen linjaus.*
- *Kuninkaantammentien eteläpuolelle sijoitettavan uuden latureitin perustamisella ei ole välittömiä haitallisia vaikutuksia historialliseen tiehen ja Kaupunginmuseo voi tästä näkökulmasta puoltaa hanketta.*
- *Valaistusratkaisussa tulee uusien valaisimien lisäksi hyödyntää nykyistä Kuninkaantammentien varren valaistusta, siellä missä mahdollista. Uusien valaisimien sijoittelun tavoitteena on, että valon heijastukset ympäristöön ovat mahdollisimman vähäiset. Valaisimista ei tulisi muodostua erillistä valolinjaa metsään, vaan parempi lähtökohta löytyy pistemäisestä sijoittelusta yksittäisiin, tarvittaviin kohtiin. Myös valaistustason määrittelyssä tulee huomioida maisemavaikutukset, ja pyrkiä siinäkin huomaamattomaan lopputulokseen. Valaisinpylväiden ja valaisimien materiaali ja väritys tulee sovitaa maisemaan.*

Vastine

Kaupunginmuseo antoi hyväksyntänsä puistosuunnitelmapiirroksessa esitetulle latureitille.

Valaistus suunnitellaan rakennussuunnitteluvaiheessa vastaamaan kaupunginmuseon ohjeistusta. Valaistussuunnittelijan maastokäynnin yhteydessä tekemien havaintojen perusteella Kuninkaantammentien nykyisiä valaisinpylväitä ei kuitenkaan käytännössä voi hyödyntää ladun valaistuksessa. Kuninkaantammentien nykyisten valaisimien optiikka rajaa valon tiukasti reitille, eikä valoa leviä valaisimien taakse, ladun suuntaan. Puusto Kuninkaantammentien valaisimien ja ladun välillä on niin tiivistä, ettei latua pystytä turvallisesti valaisemaan nykyisiin pylväisiin varsia lisäämälläkään.

Jatkosuunnittelussa ladun valaistustaso tullaan määrittämään Helsingin kaupungin ulkovalaistuksen suunnitteluohjeen mukaiselle tasolle ja maisemaan sopimatonta ylimitoitusta pyritään välttämään. Valaisinvalinnassa kiinnitetään huomiota optiikkavalintaan, jolla valo pyritään keskittämään ladulle ja hajavalon määrä ympäristöön minimoimaan. Valaisinten ja kaapeleiden sijoittelu tehdään siten, että puusto ei kärsi.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys HELSY

Tiivistelmä palautteesta:

- *Kaupungin omien luontotietojen mukaan alue on kokonaisuudessaan tärkeää lintualueita. Osa suunnitellusta reitistä osuu myös kääpääalueen sekä tärkeän lepakkoalueen päälle. Kerro kantasi -palvelusta tai suunnitelmaluonnoksesta ei käy kuitenkaan ilmi, onko väylän vaikutuksia muun muassa alueen linnustolle ja lepakoille selvitetty.*
- *Muutos suunnitelmaan ehdotus 1: Väylän yhteiskäyttöä eri liikuntamuotojen kesken jatketaan nykyisellään.*

- *Muutos suunnitelmaan ehdotus 2: Kuninkaantammen ulkoilutie tulee jakaa hiihtäjien ja toisaalta kävelijöiden ja pyöräilijöiden kesken kahteen kaistaan siten, että hiihtäjillä on käytössään puolet ulkoilutien 4,0–4,5 metrin leveydestä toisen puolen jäädessä jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kesken jaettavaksi.*
- *Muutos suunnitelmaan ehdotus 3: Kuninkaantammentien eteläpuolinen oja salaojitetaan ja täytetään maa-aineksella. Tällöin olemassa olevaa ulkoilutietä saadaan levennettyä noin 1,5 metriä niin, että yksi hiihtolatu saadaan sijoitettua nykyisen ojan paikalle ja yhteiskäyttö helpottuu.*
- *Suunnitelmaluonnoksessa perinteisen hiihtäjän on katsottu tarvitsevan 1,65 metrin kaistaleveyden niin, että kahdelle rinnakkaiselle ladulle on varattu 3,3 m leveä väylä. Todellisuudessa väylän leveyden määrää kaupungin käyttämä latukone, ei hiihtäjien tarvitsema tila. Koska nyt ei olla rakentamassa kilpalatua, metrin kaistaleveyden pitäisi riittää perinteisen hiihtäjälle, mikä tarkoittaa kahden metrin leveyttä kahdelle rinnakkaiselle ladulle.*

Vastine

Luontotietojärjestelmän mukaiset linnuston, lepakoiden ja kääpien alueiden arvot on otettu suunnitelmassa huomioon sijoittamalla latu-ura mahdollisimman kapeana maastoon siten, että sen takia kaadettavien yli 20 cm läpimitaltaan olevien puiden lukumäärä on mahdollisimman pieni. Kaadettavat puut on suunniteltu jätettäväksi maastoon lahopuiksi.

Vastine muutosehdotukseen 1-3: yleisten suunnitteluohjeiden ja Helsingin kaupungin pyörä- ja jalankulkuliikenteen mitoitusohjeiden mukaan yhteiskäyttöä (pyöräily, kävely ja hiihto) ei voida toteuttaa Kuninkaantammentielle leventämättä sitä. Alimitoitettut kaistat vaarantavat liikkujien turvallisuutta, heikentävät liikkumisen sujuvuutta sekä hankaloittavat ylläpitoa ja huoltoa. Leventäminen aiheuttaisi myös puiden poistamista aivan Kuninkaantammentien vierestä. Leventäminen ja puiden kaataminen ovat asemakaavassa olevan Kuninkaantammentien suojelumerkinnän ~pp~/sm-1 (suojeltu muinaismuisto) vastaisia toimia.

Vastine ladun kaventamiseen: puistosuunnitelmassa esitetty latu ei vastaa kilpalatujen vaatimuksia mitoituksen osalta. Sen sijaan se täyttää tavallisen kaksisuuntaisen perinteisen tyylin kuntoladun ja sen vaatiman latuaurauskaluston minimimitoitusvaatimukset.